

Cuprins

Cuprins

Cuvânt-înainte	3
Evaluare inițială.....	5

Unitatea 1 - Adolescența

Literatură	12	Textul multimodal. Romanul grafic.	
Mircea Eliade,		Ari Folman, David Polonski,	
<i>Romanul adolescentului miop</i>	12	<i>Jurnalul Annei Frank</i> (adaptare grafică)	39
Teme și motive literare	15	Limbă și comunicare	44
Ficțiune și realitate (I)	19	Dialogul	44
Traian T. Coșovei, <i>Sunt și eu un june</i>	22	Monologul	47
Textul liric	23	Comunicare verbală, paraverbală	
Mihail Sebastian, <i>Jocul de-a vacanța</i>	27	și nonverbală	49
Textul dramatic. Construcția personajului	30	Evaluare	51
Text auxiliar. Marin Preda, <i>Viața ca o pradă</i>	33	Temă alternativă – Joc și joacă	52
Text auxiliar. I.S. Turgheniev, <i>Prima iubire</i>	36	Tudor Arghezi, <i>Porunca</i>	52
Adolescența în literatură (repere tematice).....	38	Text auxiliar. Lewis Carroll, <i>Alice în Țara Minunilor</i> ..	56

Unitatea 2 - Școala

Literatură	59	Robert Wise, <i>Sunetul muzicii</i>	93
Ion Creangă, <i>Amintiri din copilărie</i> (III).....	60	Radu Jude, <i>Lampa cu căciulă</i>	95
Textul epic. Personajul	65	Limbă și comunicare	97
Umor și ironie.....	68	Textul argumentativ. Andrei Cornea,	
Natsume Sōseki, <i>În recreație</i>	73	<i>Școala</i>	97
Textul epic. Subiectul	79	Aspecte de fonetică, ortografie și punctuație	101
Textul memorialistic. Stefan Zweig, <i>Școala de ieri</i> ..	83	Evaluare	105
Text auxiliar. Marin Ioniță, <i>Kiseleff 10</i> .		Temă alternativă – Familia	106
<i>Fabrica de scriitori</i>	89	Cristian Popescu, <i>Familia Popescu</i>	106
Școala (repere tematice)	91	Text auxiliar. Ion Creangă,	
Literatură și alte arte – Literatură		<i>Amintiri din copilărie</i>	109
și cinematografie	93		

Unitatea 3 - Iubirea

Literatură	112	Figuri de stil	113
Mihai Eminescu, <i>Atât de fragedă</i>	112	Simbol și alegorie.....	117

G. Călinescu, <i>Enigma Otiliei</i>	120	Eseul. José Ortega y Gasset, <i>Iubirea curtenească</i> ...	144
Spațiul și timpul narațiunii.....	126	Limba și comunicare	148
Textul epic. Construcția personajului	131	Situația de comunicare.....	148
Text auxiliar. William Shakespeare,		Funcțiile limbajului	151
<i>Romeo și Julieta</i>	135	Aspecte morfosintactice.....	153
Iubirea în literatură (repere tematice)	137	Evaluare	155
Textul epistolar. <i>Dulcea mea Doamnă/Eminul</i>		Temă alternativă – Scene din viața de ieri	
<i>meu iubit. Corespondență inedită Mihai Eminescu –</i>		și de azi	156
<i>Veronica Micle</i>	139	C. Negruzzi, <i>Istoria unei plăcinte</i>	156

Unitatea 4 - Lumi fantastice

Literatură	160	Fantasticul în literatură (repere tematice).....	193
I.L. Caragiale, <i>La hanul lui Mânjoală</i>	160	Limba și comunicare	194
Fantasticul.....	168	Textul științific. Mircea Opriță,	
Perspectiva narativă.....	171	<i>Enciclopedia anticipației românești</i>	194
Mircea Nedelciu, <i>Primul exil la cronoscop</i>	173	Vechi și nou (arhaisme, regionalisme,	
Literatura SF. Alfabetul viitorului	179	neologisme, cyberlimbaj)	198
Metaliteratură, intertextualitate.		Evaluare	201
Călătorie în lumea prozei	181	Temă alternativă – Aventură, călătorie	202
Leonid Dimov, <i>Într-un orașel de munte</i>	183	Vasile Alecsandri, <i>Balta-Albă</i>	202
Literatură și viziune	186	Text auxiliar. Daniel Defoe,	
Text auxiliar. Mircea Cărtărescu, <i>Arhitectul</i>	188	<i>Robinson Crusoe</i>	207

Unitatea 5 - Confruntări etice și civice

Literatură	210	Limba și comunicare	239
Ioan Slavici, <i>Mara</i>	210	Textul memorialistic. Anița Nandriș-Cudla,	
Autor, narator	217	<i>20 de ani în Siberia. Amintiri din viață</i>	239
Conflicte	221	Textul jurnalistic	243
Ana Blandiana, <i>Totul</i>	224	Categorii semantice	246
Textul descriptiv.....	225	Evaluare	249
Texte auxiliare.....	232	Temă alternativă – Personalități,	
Dan Sociu, <i>[Într-o cameră, tatăl stă pe canapea]</i> ..	232	modele, exemple	251
Elena Vlădăreanu, <i>Bani. Muncă. Timp liber</i>	235	G. Ciprian, <i>Omul cu mârtoaga</i>	251
Confruntări etice și civice în literatură		Text auxiliar. Regina Maria a României,	
(repere tematice)	238	<i>Însemnări zilnice, 1929</i>	258

Sugestii de rezolvare	260
------------------------------------	-----

Literatură

ÎNAINTE DE TEXT

1. Alegeți, din următoarea listă, cinci cuvinte care credeți că au mai mare legătură cu felul vostru de-a fi: *atenție, buimă-ceală, carte, curaj, conformism, devotament, divertisment, film, frică, gadget, hobby, joc, muzică, optimism, prietenie, pesimism, seriozitate, singurătate, sport, telefon, umor.*

Se vor scrie cuvintele pe o foaie de hârtie și trei dintre voi vor realiza un clasament al primelor cinci cuvinte alese de clasă.

2. În ce măsură aceste cinci cuvinte din fruntea clasamentului vă caracterizează ca grup sau generație? Răspundeți, alegând unul dintre modelele de mai jos:

- a. Da, pentru că...
- b. Nu, pentru că...
- c. Da și nu, pentru că, pe de o parte, ... , iar, pe de altă parte, ...

Mircea Eliade

Romanul adolescentului miop

Scris în timpul liceului, în câteva versiuni, *Romanul adolescentului miop* este o ficțiune autobiografică. Este un roman-jurnal al adolescenței scris de un adolescent, fapt neobișnuit ca fenomen literar. În epocă au apărut câteva fragmente în reviste, textul fiind publicat integral abia în 1988, după moartea autorului.

Școala, prietenii, primele experiențe erotice, cărțile și, mai ales, aspirația de „a se face”, de a da un sens autentic și important propriei vieți sunt temele acestei opere de tinerețe, interesantă în aceeași măsură și ca document de epocă.

Fragmentul selectat aparține capitolului intitulat *Vacanța* (prima parte a operei).

E cald, și eu sunt liber să citeșc ce-mi place. Nu mă gândesc la corigență. Am să mă apuc de matematică la sfârșitul lui august și tot atunci am s-o învăț. Sunt liber, sunt stăpân pe timpul meu. M-am gândit mult dacă nu trebuie să plec, să fug pentru totdeauna. E un gând care se întoarce răbdător, de câte ori izbutesc să-l ajung. Mă frământă nopțile. Ar fi atât de frumos să fug... Nu știu dacă îmi lipsește curajul. Mă gândesc la atâtea piedici pentru care nu sunt încă pregătit să le înfrâng. Eu nu înțeleg nimic din tot ceea ce privește pașaportul. Dacă aș căpăta unul, mi-ar fi ușor să mă descurc. ✕

Prietenii toți îmi spun că și ei au vrut să fugă. Fuga mea nu e însă o trecătoare nostalgie după aventuri, nicio copilărească predare în fața plictiselilor școlii. Eu trebuie să fug dintr-o necesitate lăuntrică, pe care nu o înțeleg, dar care îmi stăpânește voința. Simt că mi s-ar rupe sufletul, că m-aș sufoca altfel. Simt nevoia să viețuiesc așa cum vreau eu, luptând. Aici, în mansardă, mă lupt numai cu mine. Am ajuns un campion încercat, un călău al sentimentalismului, un temnicer cu inima rece. Dar trebuie să lupt cu oamenii. Aceasta e o poruncă dinlăuntrul meu. Sunt cuprins la răstimpuri de o furie oarbă împotriva celorlalți și împotriva mea, care viețuiesc în celulă și nu știu să înfrâng în viață.

Dacă aș fugi, aș fi atât de puternic... Mă ghicesc rătăcind singur, fără teamă de mine, fără griji, muncind și citind atât cât vreau eu. Cred că nimeni nu m-ar recunoaște, într-atât aș viețui o viață străină. ✕

Cel din urmă îndemn la fugă m-a tulburat după ce am cunoscut, într-o dimineață, pe o bancă la Șosea¹, și am petrecut patru ceasuri de vorbă cu un vagabond. Citeam o nuvelă de Panait Istrati. Vecinul meu de bancă m-a rugat să îi împrumut revista. A citit-o repede. Am intrat, apoi, în vorbă. Un evreu tânăr, prost îmbrăcat, care rătăcise mult și îndurase multe. Mi-a spus de umerii zdrobiți în porturi. Eu am înțeles că n-am să pot ajunge niciodată hamal și m-am întristat. Mi-a vorbit, însă, de viața stranie pe care o duc pianiștii cabaretelor de periferie, imbarcați pe vapoare levantine², ajunși în porturi calde, dormind în hoteluri murdare, petrecându-și nopțile în orchestre de naufragiați cosmopoliți³. Eu îmi simțeam carnea încrâncenată de bucurii. Mi se părea că numai o astfel de viață m-ar fi liniștit.

Tânărul fugise din Basarabia, fusese piccolo într-o cafenea din Brașov, ajunsese ucenic într-o ceainărie din Constantinopol, apoi paznic la o magazie de lemne în Smirna, fugise din nou, pe un vapor grecesc, până la Cairo. Aici a rămas aproape un an. N-a putut învăța englezește. Citește rusește, românește și franțuzește. E inteligent și incult. S-a temut să-mi dezvăluie credințele sale politice, dar i le-am ghicit.

Am vorbit amândoi despre Panait Istrati, pe care îl adora. Eu am încercat să-l conving de inferioritatea vădită a scrierilor brăileanului parvenit. Tânărul m-a numit, glumind, „burghez” și m-a asigurat că nu pot, încă, înțelege pe Panait.

Despre ce n-am vorbit, patru ceasuri, pe banca pustie, în amiazi? Când ne-am despărțit, plecam cu alte doruri, cu alt pas, cu alt zâmbet. ✕

A doua întâlnire m-a făcut să gândesc asupra unor fapte de viață vie, pe care le cunoșteam din auzite sau din cărți. Gândurile mi-au dăruit alți ochi, cu care îmi priveam mai bănuitor tovarășul și mai prudent aventura mea.

Am întârziat de vorbă într-o berărie pe care mi-o fixase el. L-am întrebat cum a venit la București. Din tot ce mi-a povestit, căpătam impresia că mă minte. Mi-a spus că venea de la Hamburg, ca „lucrător”. Se ferea să precizeze meseria. Furat de vorbă, mi-a mărturisit că părăsise Parisul acum zece zile. Uitase de Hamburg. Înțelegeam că petrecuse mult timp în Franța. Era prea incult ca să rețină atâtea numiri, atâtea locuri, atâtea minunății, dintr-o convorbire sau dintr-o carte. Vorbea curgător, cald, amestecând fraze de *argot*⁴, pe care nu le înțelegeam întotdeauna.

Pe mine mă cuprinsese, dintr-o dată, neîncrederea. Îl priveam corect și, poate, cu bănuieli în ochi. Nu înțelegeam cum se putuse strecura prin atâtea țări ca lucrător. Încercai să-l surprind. Tovarășul meu

AUTOR

Mircea Eliade (1907–1986). Istoric al religiilor, prozator și eselist. Absolvent al Facultății de Litere și Filosofie din București, obține o bursă de studiu în India (1928–1932), experiență care-i va marca profund cariera. Își susține doctoratul cu o teză despre yoga. Devine asistent al facultății, absolvite între 1933 și 1938. În timpul războiului, apropiat al ideilor de extremă dreaptă, părăsește țara ca diplomat la Londra, apoi la Lisabona. După câțiva ani petrecuți în Franța, se stabilește la Chicago, ca profesor universitar de istoria religiilor.

Opera științifică include studii de istorie a religiilor, mitologie, orientalistică: *Tratat de istoria religiilor*, *Mitul eternei reîntoarceri*, *Șacral și profanul*, *Nostalgia originilor*, *Șamanismul și tehnicile extazului*, *Istoria credințelor și ideilor religioase* etc.

Scrierile literare intră, în linii mari, în două categorii. Romane

¹ Șoseaua Kiseleff din București.

² *Levantin*, adj. – oriental, din Orient.

³ *Cosmopolit*, adj. – de naționalități diverse, din toată lumea.

⁴ *Argot* (în limba franceză) – argou, limbaj al vagabonzilor sau al altor categorii, cu nuanțe mai dure, vulgare.

Literatură

ca *Isabel și apele diavolului*, *Maitreyi*, *Întoarcerea din rai*, *Huliganii*, *Nuntă în cer* aparțin unei proze a autenticității, a adevărului faptului trăit. Altele sunt narațiuni fantastice, în substratul cărora intră mituri românești sau indice: *Domnișoara Christina*, *Șarpele*, *Noaptea la Serampore* sau *Noaptea de Sânziene*. În aceeași categorie se înscriu numeroase nuvele, de mare interes bucurându-se, în special, *La țigănci*. În plus, scrierile fantastice valorifică experiența științifică a autorului, Mircea Eliade fiind unul dintre cei mai cunoscuți și mai apreciați istorici ai religiilor, pe plan internațional.

Mircea Eliade

a început să râdă, fermecat. A rostit atunci o înjurătură – savuroasă, m-a asigurat el – pe rusește. Mi-a spus că nu sunt decât un simplu „burghez detectiv”. Că aş putea intra agent la Siguranță¹, să urmăresc tipii suspecti. Apoi a cerut o sticlă scumpă de vin și a început să-mi povestească o sumă de lucruri care mă entuziasmau prin ineditul lor, prin cinismul cu care erau mărturisite.

Tânărul trăia în fiecare oraș, din ceea ce câștiga, cu o „fată” mereu schimbată. Avea o ciudată însușire de a supune voința fetelor de tro-tuar, își alegea pe cea mai frumoasă. Găsea astfel casă și bani. El vagabonda în timpul zilei, fuma în grădini publice și seara juca biliard în cafele până la ceasul când trebuia să-și întâlnească tovarășa. ✕

Povestea toate acestea antrenant, golind pahare, încercând să mă înspăimânte prin imoralitatea sa. Eu mă tulburam nu de tot ce-mi spunea, ci de faptul că-i *aprobam faptele*. Aș fi vrut să descopăr o încercare de revoltă, de dezgust, și strângeam buzele de furie că aventurile lui mă ațâțau, mă seduceau.

Neîncrederea în puțința unei vieți de muncă și rătăcirii nu întârzie să mă întristeze. Dezvăluii noului meu tovarăș toate îndoielile. El mă sfătui să rămân acasă până ce voi crește destul, ca să nu mă scârbească traiul parazit și nerușinat. Îmi preciza, apoi, tot ce-mi trebuia pentru fugă. Actul de naștere, de bacalaureat nu prețuiam, trebuia să *fur* bani mulți de acasă, bijuterii, să-mi capăt un pașaport pe un an, să mă fac cetățean rus la legația din Constantinopol și să mă angajez pianist pe un vapor de-a treia mână, cursa Alexandria-Nagasaki. ✕

Pe drum, la întoarcere, mă închipuiam în mijlocul furtunii, lovind clapele unui pian amețit de tangaj, beat de nesomn, de spaimă și de entuziasm.

Am ajuns, noaptea târziu, acasă. În mansardă pătrundeau mi-resme de grădină prin ferestrele deschise. Podelele de lemn abu-reau în lună. Am dormit fericit, hotărât să rup cu tot ce e mediocru, înăbușitor, impus de străini, în viața mea.

M-am deșteptat tulbure de vinul pe care îl băusem cu noul meu tovarăș, de visele pe care le visasem. Am înțeles că mă leagă încă multe doruri de casă: mansarda, cărțile, romanul. Ca să plec, îmi tre-buiesc bani, curaj și siguranța că nu voi tânji după biblioteca mea. Ceea ce mă face să nu-mi găsesc liniștea e tocmai faptul acesta, că poftesc în același timp și cu aceeași furie cărțile și vagabondajul. Mă chinuie împlinirea unei munci aspre, neodihnite, nebunești și mă chinuie fuga, rătăcirile printre suferinți. Nu știu cum se vor împăca dorurile acestea. Cred, însă, că îmi lipsește o voință adevărată, care să aleagă anumite năzuinți și să se consume satisfăcându-le...

(Mircea Eliade, *Romanul adolescentului miop*, Editura Garamond, 1998)

¹ Siguranță – Serviciul Secret de Informații din perioada interbelică.

Teme și motive literare

Un adolescent rebel

De la ce știm la text

1. Notați cu adevărat (A) sau fals (F) următoarele idei referitoare la conținutul textului dat:

a. Tânărul pe care-l cunoaște întâmplător adolescentul era un vagabond care avusese slujbe temporare și variate în mai multe orașe din lume.

b. Tânărul este un personaj fascinant, în care adolescentul are deplină încredere.

c. Adolescentul visează să fugă de-acasă, deoarece crede că numai așa va deveni mai puternic și va duce o viață palpitantă.

d. Cel care povestește este un elev care a rămas corigent la matematică și este convins că va lua examenul din toamnă, dacă va învăța toată vacanța.

e. În cele din urmă, adolescentul constată că este atras în aceeași măsură de aventură și de studiu.

2. Rezumați oral textul, recitind cu atenție secvențele delimitate prin semnul ✕.

3. Aranjați literele din căsuțe în așa fel, încât să obțineți câte un sinonim pentru următoarele cuvinte din text:

- gând, lăuntric, levantin, naufragiu, viață.

E	E	D	I					
N	I	T	E	R	O	I	R	
T	L	A	O	I	R	E	N	
Ș	E	E	C					
E	S	T	E	Ă	Ț	I	X	N

MICĂ ENȚICLOPEDIÉ LITERARĂ

Tema este un aspect al realității, situat în prim-planul unui text literar (al oricărei forme de comunicare, în general). Toate informațiile transmise de textul respectiv au legătură mai mică sau mai mare cu tema. În unele cazuri, tema este foarte vizibilă, fiind anunțată de titlu. În *Amin-tiri din copilărie* de Ion Creangă, tema este copilăria, iar în *Romanul adolescentului miop* de Mircea Eliade, adolescența. Ambele sunt, însă, texte autobiografice, prin urmare texte de oarecare întindere, și, de aceea, permit dezvoltarea altor câteva teme, în legătură cu tema principală, cum ar fi școala sau prietenia, teme comune ambelor opere.

Motivul este o unitate importantă de conținut a textului, ca și tema, prin care se dezvoltă aceasta din urmă. Spre exemplu, tema confruntării dintre bine și rău din basm se dezvoltă prin structuri de limbaj și de narațiune care circulă de la un basm la altul: mezinul, prejudiciul, călătoria, probele, obiecte și fenomene magice, formulele specifice etc.

Aceleași aspecte de viață pot fi în unele opere teme, în altele motive. Spre exemplu, călătoria este un motiv al basmului, dar apare ca temă în numeroase scrieri nonficionale de tipul cărților de călătorii.

Literatură

Notă. Tema poate să fie fixată și într-un mod mai puțin general, ținând cont și de mesajul operei. În acest caz, se poate spune că în *Romanul adolescentului miop* este vorba de adolescență ca vârstă tensionată a autodefinirii.

4. Care dintre îndeletnicirile menționate în text vi se pare mai exotica (neobișnuită)? Selectați fragmentul unde este vorba de aceasta și explicați alegerea. Firește, există și posibilitatea să nu vi se pară niciuna, dar tot de o alegere este vorba, deci și în acest caz e nevoie să explicați. ☺

5. Ceea ce se întâmplă efectiv sau doar în mintea eroului se desfășoară în două spații fizice. Care sunt acestea? Discutați raportul dintre ele cu ajutorul următoarelor perechi de însușiri: *exterior/interior*, *larg/strâmt*, *public/privat*. Identificați, eventual, și altele.

APLICAȚII

1. Precizați tema textului selectat din roman, ținând cont de următoarele fragmente-cheie pentru fiecare secvență delimitată:

- a. „să fug pentru totdeauna”;
- b. „Simt nevoia să viețuiesc așa cum vreau eu, luptându-mă.”/„Dacă aș fugi, aș fi atât de puternic...”;
- c. „am petrecut patru ceasuri de vorbă cu un vagabond”, „viață strănie”, Constantinopol, Smirna, Cairo, „porturi levantine”;
- d. „neîncredere”, „burghez detectiv”;
- e. „aventurile lui mă seduceau”, „Neîncrederea în puțința unei vieți de muncă și rătăcirii...”;
- f. „Am înțeles că mă leagă încă multe doruri de casă: mansarda, cărțile, romanul.”/„Nu știu cum se vor împăca dorurile acestea.”.

2. Care dintre următoarele experiențe sau realități din text poate intra în categoria motivelor?

- fuga de acasă, sentimentalismul, Șoseaua Kiseleff, vagabondajul, aventura, conformismul, cărțile, ceainăria, berăria, grădina.

3. De ce credeți că visează adolescentul la o viață asemănătoare aceleia a tânărului basarabean? Explicați cu ajutorul unor fragmente din text. Pe voi vă atrage? Exprimați-vă opinia,

încercând să vă imaginați cum va arăta viața voastră peste 20 de ani.

4. Tema romanului se dezvoltă în primul rând prin personajul principal. Care sunt mijloacele de caracterizare din acest text? Selectați fragmente ilustrative.

5. În fragmentele reluate mai jos, câteva cuvinte sunt evidențiate prin italic. De ce?

- a. „Eu mă tulburam nu de tot ce-mi spunea, ci de faptul că-i *aprobam faptele*.”
- b. „trebuia să *fur* bani mulți de acasă”.

6. Explicați caracterizarea pe care i-o face tânărul, în glumă, partenerului de dialog: un „burghez detectiv”. Căutați într-un dicționar explicativ al limbii române sensurile cuvântului „burghez”.

7. Relația dintre cele două personaje poate fi descrisă cu ajutorul unor perechi de antonime: *atracție/respingere*, *conformism/nonconformism*, *moral/immoral*, *cultură/incultură*, *siguranță/nesiguranță*. Alegeți una dintre ele și prezentați relația din această perspectivă. Puteți propune, de asemenea, alte perechi antonimice.

8. Completați tabelul de mai jos:

Fragmente	Caracteristici ale personajului
„E un gând care se întoarce răbdător, de câte ori izbutesc să-l ajung.”	frământarea interioară, predispoziția spre meditație
„Mi-a vorbit, însă, de viața stranie pe care o duc pianiștii cabaretelor de periferie, îmbarcați pe vapoare levantine, ajunși în porturi calde, dormind în hoteluri murdare, petrecându-și nopțile în orchestre de naufragiați cosmopoliți. Eu îmi simțeam carnea încrâncenată de bucurii. Mi se părea că numai o astfel de viață m-ar fi liniștit.”	
„S-a temut să-mi dezvăluie credințele sale politice, dar i le-am ghicit.”	
„Am dormit fericit, hotărât să rup cu tot ce e mediocru, înăbușitor, impus de străini, în viața mea.”	
„Mă chinuie împlinirea unei munci aspre, neodihnite, nebu-nești și mă chinuie fuga, rătăcirile printre suferinți. Nu știu cum se vor împăca dorurile acestea.”	

Literatură

9. Comparați unul dintre personajele textului discutat cu un personaj asemănător sau diferit dintr-o operă citită de voi. Prin ce se aseamănă sau diferă?

10. Descoperiți cuvintele-cheie pentru portretul adolescentului din roman.

S	A	V	I	A	Ț	Ă	C	O	M
A	R	M	O	R	A	L	A	U	S
T	E	L	Ă	U	N	T	R	I	C
V	O	I	N	Ț	Ă	A	T	E	R
G	J	A	R	L	I	B	E	R	A

11. Lucrați în grupe de patru–cinci elevi. Într-un articol din 1927, Mircea Eliade polemizează cu felul în care este înțeleasă adolescența în cunoscutul roman al lui Ionel Teodoreanu, *La Medeleni*:

„Adolescența e mult mai complicată decât o zugrăvește Teodoreanu. E departe de a fi numai sensibilă și sentimentală. Sunt stări specifice adolescenței pe care eroii de la Medeleni le ignoră; cele dintâi neliniști cerebrale, nimicirea valorilor morale păstrate din copilărie, curiozitatea ajunsă repede entuziasm față de problemele sociale etc.”

Adolescența voastră cum e? Care dintre caracteristicile enumerate vi se pare mai familiară? Exprimați-vă opinia, motivând atât prin aspecte din experiența voastră, cât și cu ajutorul textului selectat din *Romanul adolescentului miop*.

» **DATA:**

» **UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT:**

» **PROFESOR:**

» **CLASA:** a IX-a

» **DISCIPLINA:** Limba și literatura română

» **UNITATEA:** **ADOLESCENȚA**

» **SUBIECTUL LECȚIEI:** **MIRCEA ELIADE, ROMANUL ADOLESCENTULUI MIOP - TEMA ADOLESCENȚEI**

» **TIPUL LECȚIEI:** FORMARE DE PRICEPERI ȘI DEPRINDERI

» **COMPETENȚE GENERALE:**

1. Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în receptarea și producerea mesajelor în diferite situații de comunicare;
2. Folosirea modalităților de analiză tematică, structurală și stilistică în receptarea diferitelor texte literare și nonliterare;
3. Argumentarea scrisă și orală a unor opinii în diverse situații de comunicare.

» **VALORI ȘI ATITUDINI:**

1. Cultivarea interesului pentru lectură, a plăcerii de a citi și a gustului estetic în domeniul literaturii;
2. Stimularea gândirii autonome, reflexive și critice în raport cu diversele mesaje receptate;
3. Formarea unor reprezentări culturale privind evoluția și valorile literaturii române;
4. Cultivarea unei atitudini pozitive față de comunicare și a încrederii în propriile abilități de comunicare;
5. Abordarea flexibilă și tolerantă a opiniilor și a argumentelor celorlalți;
6. Cultivarea unei atitudini pozitive față de limba română și recunoașterea rolului acesteia în dezvoltarea personală și pentru îmbogățirea orizontului cultural;
7. Dezvoltarea interesului față de comunicarea interculturală.

» **COMPETENȚE SPECIFICE:**

- 1.5 utilizarea, în exprimarea proprie, a normelor ortografice, ortoepice, de punctuație, morfosintactice și folosirea adecvată a unităților lexico-semantică, compatibile cu situația de comunicare
- 2.2 identificarea temei textelor propuse pentru studiu
- 2.4 analiza componentelor structurale și expresive ale textelor literare studiate și discutarea rolului acestora în tratarea temelor
- 3.2 compararea unor argumente diferite pentru formularea judecăților proprii
- 3.3 elaborarea unei argumentări orale sau scrise pe baza textelor studiate

» **STRATEGII DIDACTICE:**

Metode și procedee: lectura expresivă, fișele de lucru, conversația, expunerea, explicația, învățarea prin descoperire, problematizarea, comentariul de text.

Resurse: Ion Bogdan Lefter (coord.), Dumitrița Stoica, Dan Gulea și Dragoș Silviu Păduraru, „Cititul ne face mai buni: Clasa a IX-a: Limba și literatura română: Noțiuni, aplicații, repere tematice”, Editura Corint, 2022; fișe de lucru.

Scenariul didactic

ETAPELE LECȚIEI	Activitatea		Strategii didactice			Metode/ instrumente de evaluare
	PROFESORUL	ELEVII	RESURSE PROCEDURALE	RESURSE MATERIALE	FORME DE ORGANIZARE	
1. Momentul organizatoric (1 min)	Cadrul didactic notează elevii absenți și organizează clasa pentru lecție. Ulterior, sunt verificate materialele didactice.	Își pregătesc manualele, caietele și instrumentele de scris.	Conversația		Frontal	
2. Verificarea temei pentru acasă (ex. 3 de la „Teme și motive literare”, aplicații) (4 min)	Profesorul verifică tema pentru acasă și face observații pe marginea acesteia.	Răspunsurile elevilor.	Conversația euristică		Frontal	Observare sistematică Răspunsurile elevilor
3. Anunțarea lecției și a obiectivelor urmărite pe parcursul acesteia (2 min)	Profesorul anunță subiectul lecției și notează pe tablă titlul – Mircea Eliade, Romanul adolescentului miop – tema adolescenței Profesorul enumeră obiectivele ce vor fi urmărite în cadrul lecției: » o dezbatere în legătură cu felul în care apare adolescența în literatură; » valorificarea textului lui Eliade în acest sens;	Receptează informația transmisă de către profesor; își notează titlul în caiete.	Expunerea	Tabla Caietele elevilor	Frontal	
4. Dirijarea procesului de învățare (25 min)	a. Profesorul împarte fișe de lucru care conțin două fragmente din romanul lui Mircea Eliade și din La Medeleni de Ionel Teodoreanu (sarcină: o comparație succintă a personajelor la nivelul profilului psihologic și moral).	Răspunsurile elevilor.	Conversația	Fișele de lucru	Individual	Observare sistematică
	b. Profesorul fixează (pe tablă) aspectele care definesc adolescența în viziunea lui Eliade: » tensiunea autodefinirii în raport cu sine și cu ceilalți; » dorința de afirmare; » privirea interogativă asupra lumii etc.	Răspunsurile elevilor.	Conversația Lectura unor fragmente din roman	Tabla	Frontal	Aprecieri verbale

ETAPELE LECȚIEI	Activitatea		Strategii didactice			Metode/ instrumente de evaluare
	PROFESORUL	ELEVII	RESURSE PROCEDURALE	RESURSE MATERIALE	FORME DE ORGANIZARE	
4. Dirijarea procesului de învățare (25 min)	c. Profesorul le propune elevilor o dezbatere menită să-i antreneze în arta argumentației. (exercițiul 11 de la „Teme și motive literare”, aplicații) Fiecare grupă de elevi va formula o opinie și două argumente care vor fi evaluate de clasă în funcție de corectitudinea și claritatea exprimării, de pertinenta argumentelor și de impactul persuasiv al prezentării. » ideea principală a textului;		Lucrul în echipă	Tabla	Pe grupe Frontal	Observare sistematică
5. Obținerea performanței și asigurarea feed-backului (8 min)	Profesorul verifică înțelegerea și însușirea cunoștințelor de către elevi. Profesorul face aprecieri verbale pe tot parcursul lecției, vizând participarea elevilor, calitatea exemplelor și a argumentației, corectitudinea exprimării.	Punctarea principalelor aspecte discutate.	Conversația euristică Conversația		Frontal Individual	Evaluare orală
6. Asigurarea retenției și a transferului (5 min)	Profesorul propune, în final, tema pentru acasă: exercițiul 9 de la „Teme și motive literare”, aplicații.	Elevii ascultă și își notează în caiete. Clarifică probleme. Profesorul face observații și aprecieri generale privind activitatea elevilor.	Expunerea Explicația	Caietele elevilor	Individual	